

אם לא תשאל איך תדע?

מרכז הידע של פסגות

לחינוך פיננסי

psagot.co.il

לדעת יותר על תעודות סל

תעודת סל מאפשרת למשקיע לעקוב אחר מדד מסוים או קבוצת מדדים, מקומי או בינלאומי, ומתחייבת להניב למשקיע את שווי המדד בניכוי דמי ניהול. האפשרות להשקיע במדד הפכה את תעודות הסל למכשיר השקעה פופולארי בישראל ובעולם.

הידעת? תעודת הסל הראשונה בישראל הונפקה בשנת 2000 על ידי פסגות (שנקרא אז אופק) והיא עקבה אחר מדד ת"א 25.

פיקוח יומיומי

רכישת תעודת סל היא למעשה השקעה עקיפה במדד נבחר. לכל משקיע המחזיק בתעודת סל מובטח שווי המדד או שווי המניות המרכיבות את המדד, בניכוי דמי הניהול. תעודות סל היא נייר ערך הנסחר בבורסה, והיא מהווה חלופה אפשרית להשקעה ישירה במניות או באיגרות חוב. למעשה, בפעולה אחת נהנה המשקיע מביצועים של כל המניות או איגרות החוב הכלולות במדד בו הוא בחר להשקיע.

היתרון הגדול בהשקעה באמצעות תעודות סל, הוא בכך שהיא חוסכת מהמשקיע את הצורך להכיר כל נייר ערך בנפרד. בנוסף, כאשר לא ניתן לקבל מידע (או בעת קבלת מידע חלקי) על מניות, ענפים, או שווקים, השקעה במדד הינה יעילה יותר.

תעודות סל ישראליות נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ותחת כלליה והנחיותיה וכן מפוקחות על ידי הרשות לניירות ערך ועל ידי נאמן לתעודות הסל - גוף עצמאי ונפרד אשר בודק מידי יום, בין היתר, את יחס הנכסים להתחייבויות של חברת תעודות הסל. לנאמן יש את הזכות להורות על פירעון מיידי של תעודות הסל, אם הנתונים שבידיו גורמים לו לחשוב שהחברה המנפיקה לא פועלת בהתאם למובטח בתשקיף ובשטר הנאמנות, או שהחברה המנפיקה חרגה מיחס הנכסים להתחייבויות באופן שעלול לסכן את המשקיעים.

לפני תחילת המסחר או אחריו ניתן לרכוש תעודות סל החל מסכום של ערך נקוב אחד (בדרך כלל שקל אחד). בזמן המסחר, ניתן לרכוש תעודות סל החל מסכום מינימלי, כפי שנקבע ע"י הבורסה לני"ע בישראל (סכום של כ- 2,500 ש"ח). בכל רגע נתון, ניתן להמיר את התעודה לכסף או לנכס הבסיס.

מילון מונחים

עולם תעודות הסל כולל לא מעט מושגים שחשוב להכיר. מה זה מדד? מה זה נכס בסיס? ומה זה שווי הוגן? התשובות לפניכם.

מדד

איחוד של מספר ניירות ערך לסל אחד משולב. לדוגמא, מדד ת"א 25 שמאגד את 25 המניות בעלות שווי השוק הגדול ביותר בישראל.

מדד השקעה (Total return index)

מדד המתואם בעקבות חלוקת דיבידנד (במדדי מניות) או תשלומי ריבית (במדדי סחורות ואיגרות חוב) בחברות הכלולות בו, כלומר, הוא משקף תשלומי דיבידנדים או ריבית כאמור, המושקעים בחזרה במדד. בהתאם, תשואתו של מדד השקעה מגלמת את התשואה שהייתה נצברת למשקיע אשר היה מחזיק בנכסי הבסיס המרכיבים את המדד, לפי משקלם במדד. המדדים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב הם מדדים מסוג זה.

מדדי מחיר (Price return index)

מדד שאינו מתואם בעקבות חלוקת דיבידנד (במדדי מניות) או תשלומי ריבית (במדדי סחורות ואיגרות חוב) בחברות הכלולות בו, משמע הוא אינו משקף תשלומי דיבידנדים או ריבית כאמור, שאינם מושקעים בחזרה במדד. בהתאם, בעת תשלום דיבידנד או ריבית, עשוי המדד לרדת בגובה התשלום, וזאת בשונה מהחזקה בנכסי הבסיס המרכיבים את המדד, בהתאם למשקלם במדד, אשר מעניקה למשקיע הן את תשואת המדד והן את תשואת התשלומים כאמור. מדד S&P 500 הינו מדד מחיר.

נכס בסיס

הנכס או הנכסים המרכיבים את המדד אחריהם עוקבת התעודה. נכס בסיס יכול להיות מניות, שערי ריבית, איגרות חוב, מק"מ, סחורות, סחורה בודדת וסוגי מט"ח למיניהם.

שווי הוגן

מחיר התעודה המייצג את המדד האחרון ומשקלל בכל רגע נתון את מחיר המדד ודמי הניהול שהתעודה גובה בתוספת דיבידנד או ריבית צבורים (בתעודות על מדדי חו"ל, כאשר התעודה אינה מנוטרלת מטבע, מתחשבים גם בשערי מט"ח).

איך קונים ומוכרים תעודות סל?

רכישת תעודות סל מתבצעת על פי רוב בעזרת יועץ השקעות מטעם הבנק, וכיום אף ניתן לבצע פעולות קנייה או מכירה של תעודות סל גם באמצעות הטלפון או באמצעות אתר האינטרנט של הבנק.

יש לציין שרכישה או מכירה של תעודות סל זהה לקנייה ומכירה של כל נייר ערך הנסחר בבורסה, כך שניתן להשקיע בתעודות סל באופן דומה בו מתבצעת השקעה במניות או בקרנות נאמנות.

יתרונות ההשקעה בתעודות סל

השקעה בתעודות סל מעניקה למשקיע מספר יתרונות, בהשוואה לחלופות השקעה אחרות:

היצמדות למדד

תעודות סל מחויבות להיצמד למדד אחריו הן עוקבת, כלומר ההשקעה שקופה וידועה מראש.

סחירות

תעודות סל נסחרות בכל שעות המסחר הרציף בבורסה בתל אביב.

נזילות

ברוב תעודות הסל קיים עושה שוק, המספק ציטוטי קניה ומכירה באופן רציף. קיומם של עושי השוק בתעודות הסל, מאפשר את נזילותן הגבוהה.

הקטנת הסיכון

תעודות סל נצמדות לכל מניות המדד לפי משקלן במדד ולפיכך, השקעה בתעודות סל מאופיינת בפיזור רחב של ניירות ערך (מניות או איגרות חוב), דבר המקטין באופן משמעותי את רמת הסיכון לעומת השקעה בנייר ערך בודד.

חסכון בעלויות

ברוב המקרים כל עלויות המסחר וההתאמה למדד הן על חשבון המנפיק ולא על חשבון המשקיעים.

המרה

תעודות הסל מחויבות על פי תשקיף להמיר לנכסי הבסיס או לשווי כספי של נכסי הבסיס על פי מנגנון המרה ועלות ידועה מראש.

מיסוי

דחיית תשלום המס בגין רווחי ההשקעה ו/ או קבלת הדיבידנדים או הריבית עד למועד מימוש תעודת הסל.

תעודת סל מורכבת

תעודת סל המאגדת מספר מדדים שונים. המשקל של כל מדד נקבע מראש בתשקיף ההנפקה ולא ניתן לסטות או לשנות את הרכב המשקלות שנקבעו.

מקדם דמי ניהול

מקדם דמי הניהול מגלם את דמי הניהול הצבורים בתעודה ביחס ליום הנפקתה. בעת הנפקת התעודה מקדם דמי הניהול הינו 1, כאשר בכל יום שיעבור מיום ההנפקה המקדם ילך ויקטן. מקדם דמי הניהול משמש לחישוב שווי הוגן של התעודה ומשקף למעשה את מחיר תעודת הסל בניכוי דמי הניהול שגובה מנהל התעודה. לדוגמא: מחיר תעודת סל הגובה דמי ניהול של 0.3% לשנה, יופחת מידי יום ב- 0.3%/365 דמי הניהול היחסיים. המשמעות היא שבחלוף שנה, השווי ההוגן של תעודת הסל יהיה נמוך ב- 0.3% מערך המדד.

עמלת המרה

כל תעודת סל ניתנת להמרה למניות הכלולות במדד, או לאיגרות חוב הכלולות במדד, או למלווים קצרי המועד הכלולים במדד, או לשווי הכספי של המדד, או לשווי הכספי של הסחורה או למטבע, בהתאם לסוג התעודה. פעולת ההמרה מתבצעת באופן שונה בכל תעודת סל בהתאם למנגנון ההמרה הייחודי לה, ובהתאם לעמלה שגובה מנהל התעודה על פעולה זו.

דיבידנד צבון

סכום הדיבידנד שנצבר ביחידות מדד או בשקלים מיום ההנפקה או מיום ההכרזה על חלוקת דיבידנד או מיום החלוקה האחרון.

דיבידנד

תשלום לבעלי המניות מתוך רווחי החברה. החלוקה מתבצעת מהרווח עליו הכריזה החברה כראוי לחלוקה. חלוקת הדיבידנד מתבצעת בהתאם לשיעור ההחזקה של בעלי המניות בחברה.

הפסקת מסחר קצובה

כאשר מתפרסם מידע מהותי בנוגע לחברה או לנייר ערך, הנהלת הבורסה יכולה להחליט על הפסקת מסחר קצובה של 45 דקות בנייר הערך, זאת, על מנת לאפשר למשקיעים שהות להעברת פקודותיהם לאור המידע החדש שפורסם. הבורסה יכולה להחליט להאריך את הפסקת המסחר לפרק זמן נוסף, בהתאם לצורך.

הפסקת מסחר ללא הגבלת זמן

מצב בו המסחר במניות חברה כלשהי מופסק לפרק זמן לא מוגדר מראש ובהתאם להודעת הבורסה.

מנתקי זרם

בעת תנועה חדה במדד ת"א 25 מופעלים בבורסה לניירות ערך בת"א מנתקי זרם אשר מפסיקים את המסחר לפרק זמן אשר קבוע בתקנות הבורסה ו/או בהתאם לשיקול דעתם של יו"ר ומנכ"ל הבורסה.

שער פתיחה

שער הנקבע ממפגש מחירים בין ביקוש להיצע בשלב הטרום פתיחה. ממוצע השערים עם המחזור הגדול ביותר יקבע את השער בו יפתח המדד.

שער נעילה

שער הנקבע ממפגש מחירים בין ביקוש להיצע בשלב הטרום נעילה. ממוצע השערים עם המחזור הגדול ביותר יקבע את השער שבו ינעל המדד ויהווה את שער הבסיס ליום המחרת. במידה והמחזור הגדול ביותר הושג במספר שערים, נקבע שער הנעילה כשער הקרוב ביותר לשער הבסיס למסחר הנעילה.

שלב המסחר הרציף

בשלב זה מתקיים מסחר דו-צדדי, רציף וסימולטני וכל עסקה מתבצעת בשער שנקבע מהמפגש בין פקודת קנייה ופקודת מכירה.

ארביטרז'

יצירת רווח כתוצאה מניצול הפרשי שער זמניים בנייר ערך בודד בין שווקים שונים.

עושי שוק

עושי שוק פועלים ליצירת נזילות לניירות ערך במסחר, וזאת על מנת להקל על המשקיעים לקנות או למכור אותם.

מחיר התכסות

המחיר בו יכול עושה השוק לקנות או למכור את נכס הבסיס בשוק. קיים פער בין מחיר ההתכסות למדד, אשר נובע מההבדל בין המחיר האחרון של ניירות ערך המרכיבים את המדד, לבין מחירי ההיצע והביקוש שלהם בכל רגע נתון.

מדד גלום

המדד אותו מייצג מחיר התעודה בכל רגע נתון.

האמור לעיל אינו מהווה הצעה/הזמנה לרכישת התעודות והמידע אינו מהווה תחליף ללייעוץ/שיווק השקעות המתחשב בנתונים ובצרכים המיוחדים של כל אדם. רכישת התעודות תבוצע על בסיס תשקיף/דו"ח הצעת מדף בתוקף בלבד. החברה רשאית לשנות את תנאי ומדיניות התעודות בהתאם ובכפוף למפורט בתשקיף/דו"ח הצעת המדף ובהודעות החברה. התעודות הן עפ"י רישיון מעורכי המדדים, אשר אינם אחראים לתעודות, לביצועיהן או לכדאיות ההשקעה בהן, והתעודות אינן ממומנות, מקודמות או מופצות בכל דרך שהיא ע"י עורכי המדדים. חברות פסגות סל, מנפיקות התעודות, נמנות על קבוצת פסגות בית השקעות בע"מ, אשר לה חברות קשורות העשויות להחזיק באופן ישיר ו/או באמצעות חברות בנות בתעודות וכן להמשיך ולפעול בתעודות בקניות ו/או במכירות בכל עת.